

Onze eerste reactie op de consultatieversie van 'Een schone taak':

Ga primair meewerken aan een 'Planetary Emergency Plan', zoals de Club van Rome in 2019 heeft voorgesteld, en onlangs is geactualiseerd met 'Planetary Emergency 2.0', nu inclusief de mondiale Corona-uitdaging.

Alarmerende rapporten

Met de jaren werd de taal van nieuwe duurzaamheids- en milieuvizies en plannen rijker aan vakjargon en fraai geformuleerde doelstellingen, maar de situatie van natuur en milieu is helaas intussen rampzalig geworden, niet alleen in Nederland maar wereldwijd. Zie de recentste alarmerende rapporten van het IPCC en het IPBES, maar ook de analyse van de 'World Scientists' Warning to Humanity, a second notice' in 2017, gevolgd door diverse deelrapporten, zoals recentelijk de 'World Scientists' Warning on Affluence' en de World Scientists' Warning on a Climate Emergency' met steeds vele duizenden ondertekenaars. We moeten het beleid dus nodig over een andere boeg gooien. Ga primair internationaal meewerken aan een 'Planetary Emergency Plan', zoals de Club van Rome in 2019 heeft voorgesteld, en onlangs werd geactualiseerd met 'Planetary Emergency 2.0', nu inclusief de mondiale Corona-uitdaging. En nationaal kunnen we daarmee samenhangend nieuw beleid ontwikkelen, maar niet alleen vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Integraal beleid noodzakelijk

Na de eerste mondiale waarschuwing in 1972 in 'Grenzen aan de groei' van de Club van Rome, kwam in 1987 de VN-publicatie 'Our Common Future' uit en volgde in 1992 de belangrijke conferentie voor Milieu en Ontwikkeling in Rio de Janeiro (1992). Toen werd al duidelijk dat er integraal beleid voor Duurzame Ontwikkeling noodzakelijk is om de samenhangende mondiale problemen effectief, in samenhang, goed aan te kunnen pakken. Het gaat namelijk ook om de mondiale verdeling van energie, grond en grondstoffen en de rechten van de volgende generaties. Maar met 'Een schone taak' zien we zelfs vernauwing van de vraagstukken en ook de verkokering. Anders zouden met name de vraagstukken van het dramatische verlies aan biodiversiteit en de dodelijke klimaatontwrichting wel een hoofdrol hebben gekregen in deze beleidsnota. Het is dus echt onaanvaardbaar dat er nog steeds door ministeries aparte rapporten en plannen worden gemaakt en een gezamenlijke integrale aanpak helaas ver te zoeken is.

De vervuiler betaalt, of wordt betaald?

In hoeveel rapporten heeft al gestaan dat de vervuiler moet betalen, zoals ook weer in 'Een schone taak'? Al sinds de milieuconferentie in Stockholm in 1972 werd dat uitgangspunt in de

politiek herhaald en herhaald. Maar de praktijk bleef betreurenswaardig anders. Een paar voorbeelden: in de landbouw betaalt de vervuiler nog helemaal niet; er is daarom al vele jaren sprake van oneerlijke concurrentie met de biologische landbouw. Op energiegebied worden juist de grootste gebruikers van fossiele energie beloond met extra lage prijzen, dus ze worden in feite betaald. En vliegverkeer is zelfs nog geheel vrijgesteld van betalingen voor de schade en de vervuiling die dat vervoersysteem veroorzaakt. En dus oneerlijke concurrentie met treinen en bussen. Dus ga hier spoedig concreet iets aan doen, bijv. door zo snel mogelijk een CO2-heffing in te voeren.

Nog vier voorstellen

- **Zorg dat er een goed quoteringsplan (met persoonlijke CO2-budgetten, die in 10 jaar langzaam worden verlaagd) op de plank ligt, zodra een meerderheid van de Tweede Kamer ook inziet dat we op geen enkele andere manier effectief en rechtvaardig onder de 1½ of 2 graden opwarming kunnen blijven.**
- **Formuleer een voorstel om als Nederland lid te worden van de Wellbeing Economy Governments, waar Schotland, Nieuw Zeeland en IJsland, alle drie met vrouwelijke premiers (!), de initiatiefnemers van zijn, en die nu andere belangrijker primaire indicatoren gaan gebruiken dan het BNP. Want verdere economische groei leidt onherroepelijk tot een nog grotere mondiale voetafdruk; de zogenaamde ontkoppeling is een fabeltje gebleken. En de veel te grote Nederlandse mondiale voetafdruk is in feite een schending van de mensenrechten elders op Aarde, zeker gezien de situatie van *overshoot*, waarin we sinds de jaren 70 mondiaal zijn beland.**
- **Organiseer, naar het voorbeeld van Frankrijk, een landelijk Burgerberaad en betrek daar met name ook jongeren bij, die hun toekomst toch al door andere oorzaken in gevaar zien komen, en met Greta Thunberg demonstreren voor een veilige wereld, want 'Ons huis staat in brand!'. Laat hen geloofwaardig weten dat hun grote zorgen echt serieus worden genomen en betrek ze dus ook bij het beleid.**
- **Zorg ervoor dat van alle bestaande en toekomstige energiebronnen de energie-efficiëntie, de EROI, wordt berekend en gecommuniceerd. De EROI dient als vergelijkingsgetal tussen vergelijkbare technologieën, zoals verschillende merken zonnepanelen, maar vooral ook als maatstaf of een energiebron efficiënt genoeg is voor toepassing in de maatschappij. De EROI van een energiebron moet tenminste 5 zijn om zinvol bruikbaar te zijn. Voor de EROI van een energiebron moet de hele keten worden meegenomen, dus de benodigde (fossiele en/of duurzame) energie voor productie, transport, onderhoud en de afvalverwerking. Bij elektriciteits-bronnen, zoals zonnepanelen en windmolens, dient ook rekening te worden gehouden met de extra energie die nodig is voor de inpassing op het elektriciteitsnet.**

De Werkgroep Voetafdruk Nederland, 27 augustus 2020